

PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK YAPILAN TEZLERİN İÇERİK ANALİZİ

CONTENT ANALYSIS OF THESIS MADE ON DISTANCE EDUCATION DURING THE PANDEMIC PERIOD

Prof. Dr. Güldem DÖNEL AKGÜL

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü/ Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı,
mail: gdonel@erzincan.edu.tr Erzincan/Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-4853-0855

Pınar AKSOY KÖKOSMANLI

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü/ Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı,
Erzincan/Türkiye
ORCID ID: 0000-0003-4947-025X

Cite As Dönel Akgül, G. & Aksoy Kökosmanlı, P. (2021). "Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitime Yönelik Yapılan Tezlerin İçerik Analizi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:32, pp:2010-2017

ÖZET

Kovid 19 sürecinde, eğitimin tüm kademelerinde uzaktan eğitim süreçlerine geçilmiştir. Bu dönemde uzaktan eğitim üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenme gerekliliği çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın amacı, Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitim üzerine yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin çeşitli kriterlere göre içerik analizini yapmaktır. Lisansüstü tezlere, Yükseköğretim Kurulu web sayfasından tez tarama kısmına “Uzaktan Eğitim” yazılarak ulaşılmıştır. Çalışmada bu şekilde 1046 teze ulaşılmış, pandemi süreci sınırlandırması ile ve 26 tez içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen veriler, yüzde ve frekansa dayalı olarak tablolar halinde sunulmuştur. Sonuç olarak 2021 yılında araştırmaların yoğunlaştığı, henüz doktora tezlerinin ortaya konulmadığı, çalışma grubu olarak en fazla öğretmenlerin tercih edildiği bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kovid 19, Pandemi, Uzaktan Eğitim, Tez.

ABSTRACT

In the Kovid 19 process, distance education processes have been started at all levels of education. The necessity of examining the postgraduate theses on distance education in this period reveals the importance of the study. The aim of the research is to analyze the content of master's and doctoral theses on distance education according to various criteria during the pandemic process in Turkey. Postgraduate theses were accessed by typing "Distance Education" in the thesis search section of the Higher Education Council web page. In the study, 1046 theses were reached in this way, with the limitation of the pandemic process and 26 theses were examined with the content analysis method. The obtained data are presented in tables based on percentage and frequency. As a result, it has been found that in 2021, researches are concentrated, doctoral theses have not yet been put forward, and teachers are mostly preferred as the working group.

Key words: Covid 19, Pandemic, Distance Education, Theses.

1. GİRİŞ

İnternet ve intranetin yaygınlaşması sonucu yaşamımız içinde yaptığımız birçok eylemi artık bu araçlar aracılığıyla gerçekleştirmekteyiz. İnternet destekli platformlar bilgiye ulaşma hızımızı ve gücümüzü de büyük oranda artırmaktadır. Amacımız doğru bilgiye hızla ulaşmak, onu özümsemek ve ihtiyaç alanlarında bilgilerimizi kullanabilmektir. İnternet birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da giderek güç kazanmış; iletişim teknolojilerinin gelişmesine bağlı olarak eğitim alanında sağladığı çeşitli kolaylıklardan dolayı uzaktan eğitimin önemi ve kullanım alanlarını da artmıştır. Eğitim, bu sayede zamandan ve mekândan bağımsız bir boyut kazanmıştır. İlk olarak mektup ile başlayan uzaktan eğitim, başlangıçta; bir sebepten ötürü örgün eğitime katılamayan bireylerin eğitimlerini devam ettirebilmeleri için tasarlanmış (Altıparmak vd., 2011), geleneksel eğitimdeki sıkıntıları, sınırlılıkları ve eksiklikleri gidermek amacıyla kullanılmaya başlamıştır (Çekiç, 2010).

Uzaktan eğitim kavramıyla ilgili yapılan bazı tanımlamalar şu şekildedir:

“Türk Dil Kurumu, uzaktan eğitimi: Öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimi (TDK, 2013)” şeklinde tanımlamaktadır (akt. Kurt, 2014). “California Distance Learning Project (CDLP): Uzaktan öğrenme programı öğrenciyle eğitsel kaynaklar arasında bağlantı kurarak eğitimi gerçekleştiren bir sistem” olarak tanımlamaktadır (akt. Gülnar, 2008). “United States Distance Learning Association (USDLA) ise; Uydu, video, audio grafik, bilgisayar, multimedya teknolojileriyle, elektronik araçlar yardımıyla, eğitimin uzaktaki öğrencilere ulaştırılmasıdır” şeklinde uzaktan eğitim tanımı yapmaktadır (akt. Çekiç,2010).

Günümüzde yaygın olarak kullanılan uzaktan eğitimin başlangıcı 1700'lü yıllara dayanmaktadır. İlk olarak; 20 Mart 1728 yılında Caleb Phillipps'in Boston gazetesine verdiği bir ilanda, mektup ile stenografi dersleri vermeye başlamasını duyurmasının ardından, İngiliz eğitimci Sir Isaac Pitman da posta yoluyla stenografi öğretmiştir. İlk mektup okulu Berlin'de kurulmuştur. Mektupla eğitimin üniversitelerde uygulanması ve yaygınlaşması ise; İngiltere Cambridge Üniversitesi'nde görevli olan İskoç eğitimci James Stuart tarafından verilen kampüs dışı derslerle olmuştur.

Türkiye'de ilk olarak, 1924 yılında, A.B.D. Ulusal Kütüphaneler Başkanı Dewey' in "Öğretmen Eğitimi" raporu ile gündeme gelmiştir. 20'li, 30'lu ve 40'lı yıllarda fikirsel olarak olgunlaşma süreci yaşayan "uzaktan eğitim"; 1958' de posta yoluyla, Ankara'da ikamet etmeyen bankacılara, mesleki gelişimlerini artırmak maksadıyla ders notları gönderilmesiyle başlanmıştır. 1961'de M.E.B Mektupla Öğretim Merkezini kurmuş ve öğretime başlamıştır. 1973'lerde Mektupla Yüksek Öğrenim Merkezi kurulmuştur. Deneme Yüksek Öğretim Okulu öğrenime başlamıştır. 1974' de Meslekî ve Teknik Açıköğretim Okulu kurulmuştur (Çelik, 2011). Televizyon aracılığı ile uzaktan eğitim programlarının yayınlanmaya başlaması ülkemizde; 1974'de, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu'nun kurulmasıyla başlamıştır. Yay-Kur eğitimleri ile uzaktan eğitim çalışmaları geliştirilmiştir. 1978 yılında, Açık üniversite kurulması kararlaştırılmıştır (Arslan, 2013). Mektupla öğretim uygulamaları; öğretmenlik, mesleki yeterlilik, yabancı dil ve sosyal bilimler alanlarında yapılmıştır.

Anadolu Üniversitesi 1980'lerde kapalı devre televizyonu yayını ile uzaktan eğitim uygulamalarına başlamış; Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi açılmış ve TRT işbirliği ile okul televizyonu aracılığı ile eğitim vermeye başlanmıştır (Arslan, 2013). 1990'larda M.E.B bünyesinde Açıköğretim Lisesi kurulmuştur. İnternet kullanımıyla eğitim uygulamalarını ilk olarak ODTÜ, IDEA paketi ile başlatmıştır (Arslan, 2013).

2000- 2005 faaliyet raporlarında YÖK; "Yirminci yüzyılın sonlarına damgasını vuran bilgi çağı, toplumu farklı açılardan derinden etkilemiştir. Bilgi ve iletişim teknolojileri, her sektörde olduğu gibi yükseköğretimde de yeni bir çığır açmıştır. Üniversitelerimizde kısıtlı öğretim üyesi kaynağının etkin ve verimli kullanımının yanı sıra, daha geniş ve farklı öğrenci kitlelerine hitap edebilme özelliğinden dolayı iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı [uzaktan] yükseköğretimin dünyadaki gelişmelere paralel ve eş zamanlı olarak ülkemizde de hızla yaygınlaşacağı beklenmektedir (UADMK, 2005)" (akt. Fiş Erümit, 2011).

Dünyada ve ülkemizde uzunca bir geçmişe sahip olan uzaktan eğitim; yaklaşık son iki yıldan beri tüm dünyada neredeyse tüm öğretici ve öğrencilerin tecrübe ettiği, eğitim öğretimini yürüttüğü bir sistem olmuştur. Covid-19 pandemisinin aniden ortaya çıkışıyla birlikte, okul öncesinden yükseköğrenim kurumlarına kadar tüm dünyadaki hemen her eğitimci ve öğrenci uzaktan eğitimi deneyimleme, tanıma ve uyum sağlama olanağı elde etmiştir (Koç, 2021).

2019 yılında Çin'de başlayan ve kısa sürede tüm dünyayı etkisi altına alan bir pandemi süreci insanların yaşantılarının neredeyse tamamını dijital ekseninde yürütmelerine sebep olmuştur. Sağlıktan, alış-verişe her alanda ciddi zorlukların yaşanmasına sebep olan salgın sebebiyle, dünyada yaklaşık 1.6 milyar, Türkiye'de ise 18 milyon öğrenci olumsuz etkilenmiştir. Pandemi sebebiyle tüm dünya ve ülkemiz eğitim ve öğretim çalışmalarını dijital teknolojiler aracılığıyla yürütmek zorunda kalmış ve hemen her ülkede hızla uzaktan eğitime geçilmiştir. Dijitalleşmenin kolay olmadığını belirten araştırmacılar birçok zorluk ve kısıtlamaları barındırdığını ancak, acil durumlarda kullanımının benimsendiğini ifade etmektedirler (Bakioğlu ve Çevik, 2020).

Bu çalışmanın amacı; giderek yaygınlaşan ve kullanımı bazı alanlarda zorunlu hale gelen uzaktan eğitime yönelik yapılan tezlerin içerik analizini yapmaktır. Araştırma kapsamında aşağıda belirtilen bazı sorulara yanıt aranmıştır.

- ✓ Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi resmi sitesinde yayınlanan ve ulaşılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin dağılımı nasıldır?
- ✓ Yıllara göre yüksek lisans ve doktora tez sayılarının dağılımı nasıldır?
- ✓ Sağlık eğitimi alanında yapılan çalışmaların üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- ✓ Tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?
- ✓ Yapılan çalışmalarda kullanılan modellerin dağılımı nasıldır?
- ✓ Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı nasıldır?

- ✓ Çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
- ✓ Tezlerde kullanılan çalışma gruplarının dağılımı nasıldır?
- ✓ Çalışmaların örneklem/çalışma grubu büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

Araştırmada, “Pandemi Döneminde Yapılan Uzaktan Eğitime Yönelik” lisansüstü tez çalışmaları incelenmiştir. Çalışmada içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizi, belirli kodlama kurallarına dayalı olarak birçok metinsel kelimeyi daha az içerik kategorisine indirgemek için oluşturulan sistematik, tekrarlanabilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Weber, 1990). Ayrıca içerik analizi, verilerdeki eğilim ve kalıpları incelemek için de kullanışlıdır (Stemler, 2000).

2.1. Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmada ele alınan tezlere YÖK Ulusal Tez Merkezinin “<http://www.tez.yok.gov.tr>” adresinden erişim sağlanmıştır. Bu kapsamda “Uzaktan Eğitim” anahtar kelimelerinin taranmasıyla elde edilen 1046 teze ulaşılmıştır. Çalışmanın amacı pandemi dönemini kapsadığı için 2019-2021 yılları arasında yapılan 26 tez inceleme kapsamına alınmıştır. Tezlerin incelenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi (purposivesamplingmethod) kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmacının sahip olduğu birtakım niteliklerden dolayı kasıtlı olarak seçimin yapıldığı bir örnekleme belirleme yöntemidir (Tongco, 2007).

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin çözümlenmesinde ve değerlendirilmesinde içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi, fenomeni (olguyu) yoğunlaştırmayı ve onun geniş bir tanımına ulaşmayı amaçlayan ve analizin sonucunda, fenomeni tanımlayan kavramlar veya kategorilerin oluşturulduğu bir analiz tekniğidir (Elo ve Kyngäs, 2008). İçerik analizi, araştırmacıya verileri izlenimci, içgüdüsel ve yorumlayıcı bir yaklaşımla analiz etme fırsatı sunar (Hsieh ve Shannon, 2005).

Araştırmada yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemek üzere sorulan soruların cevapları betimsel ifadelerle (frekans-yüzde) ifade edilerek gerekli kod ve kategoriler oluşturulmuştur. Kod ve kategorilerin yer aldığı veri analizlerinde söz konusu kod ve kategorilerin güvenilirliğinin belirlenmesi oldukça önemlidir (Miles ve Huberman, 2015). Bu araştırmanın verilerinin güvenilirliğinin belirlenmesinde Miles ve Huberman’ın geliştirdiği formül (Güvenirlilik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı X 100) kullanılarak eğitim alanında uzman iki araştırmacı tarafından oluşturulan kod ve kategorilerin benzerlik oranı karşılaştırılmıştır. Yapılan kod-kategori karşılaştırılması sonunda ortaya çıkan güvenirlilik katsayısı %92 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu web sayfasından 2019-2021 yıllarında yayımlanan tezlerin taranmasıyla ulaşılan “Uzaktan Eğitim” hakkındaki 26 tezin içerik analizi ile ilgili sayısal sonuçlar 9 başlık altında incelenmiştir. Bunlar şu şekildedir:

Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Resmi Sitesinde yayınlanan ve ulaşılan tezlerin yüksek lisans ve doktora tezlerine ait frekans ve yüzdelerik dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Resmi Sitesinde Yayınlanan ve Ulaşılan Tezlere Ait Frekans ve Yüzdelerik Dağılımı

Lisansüstü Derecesi	<i>f</i>	%
Yüksek Lisans	26	100
Doktora	0	0
Toplam	26	100

Tablo 1’e göre Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Resmi Sitesinde yayınlanan toplam 26 adet tez çalışmasına ulaşılmış olup bu tezlerden tamamının yüksek lisans olduğu, doktora eğitimine yönelik uzaktan eğitim süreçlerine yönelik herhangi bir tez çalışmasına rastlanmamıştır.

Yıllara göre yüksek lisans tez sayılarına ait frekans ve yüzdelerik dağılımı Tablo 2 gösterilmiştir.

Tablo 2. Yıllara Göre Yüksek Lisans Sayılarına Ait Frekans ve Yüzdelerik Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans Tezi <i>f</i>	%
2020	3	11
2021	23	82
Toplam	26	100

Tablo 2 incelendiği zaman özellikle 2021 yılında yapılan yüksek lisans tez çalışmalarının %82 gibi bir oranla artış gösterdiği görülmektedir.

Uzaktan eğitime yönelik yapılan çalışmaların üniversitelere ait frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 3’de incelenmiştir.

Tablo 3. Uzaktan Eğitim Alanında Yapılan Çalışmaların Üniversitelere Ait Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

Çalışmanın Yapıldığı Üniversiteler	f	%
Atatürk Üniversitesi	3	11
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	11
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	2	7
Sakarya Üniversitesi	2	7
Üsküdar Üniversitesi	2	7
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	4
Kafkas Üniversitesi	1	4
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1	4
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	4
Mardin Artuklu Üniversitesi	1	4
Anadolu Üniversitesi	1	4
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	4
Gaziantep Üniversitesi	1	4
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	4
İnönü Üniversitesi	1	4
İstanbul Kültür Üniversitesi	1	4
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	1	4
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	4
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	4
Toplam	26	100

Tablo 3 incelendiğinde, pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik tezlerin üniversitelere göre dağılımında ilk sırada %11 oranıyla; Atatürk ve Necmettin Erbakan Üniversiteleri, ikinci sırada %7 oranıyla İstanbul Zaim, Sakarya ve Üsküdar Üniversiteleri yer almaktadır. Diğer üniversitelerin dağılımı tabloda gösterildiği gibi %4 oranında tespit edilmiştir.

Uzaktan eğitimle ilgili tezlerin yapıldığı enstitülere göre frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Tezlerin Yapıldığı Enstitülere Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

Çalışmanın Yapıldığı Enstitüler	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	9	35
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	7	27
Sosyal Bilimler Enstitüsü	5	19
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	3	11
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	8
Toplam	26	100

Tablo 4 incelendiğinde, pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik tezlerin %35’ini oluşturan Eğitim Bilimleri Enstitüsünün, enstitüler arasında ilk sırada olduğu görülmektedir. İkinci sırada %27 oranı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, üçüncü sırada ise %19 oranı ile Sosyal Bilimler Enstitüsü, dördüncü sırada %11 oranı ile Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve son olarak da %8 ile Fen Bilimleri Enstitüsü yer almaktadır.

Yapılan çalışmalarda kullanılan modellere ait frekans ve yüzdelik dağılımı aşağıda Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Modellere Ait Frekans ve Yüzdelik Dağılımı

Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Modeller	f	%
Nicel Araştırma Yöntemi	16	44
Nitel Araştırma Yöntemi	6	16
Tarama Modeli	4	11
Betimsel Tarama Modeli	4	11
Karma Yöntem	4	11
Olgu Bilim Deseni	2	5
Toplam	36	100

Tablo 5 verilene göre tezlerde birinci olarak Nicel (%44) ve ikinci sırada Nitel (%16) yöntemler tercih edilmiştir. Ayrıca Tarama, Betimsel Tarama ve Karma modellerde (%11) oranında çalışmalar kapsamında uygulanan modeller arasında yer almaktadır.

Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ait frekans ve yüzdelik dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Ait Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Yapılan Çalışmalarda Kullanılan Veri Toplama Araçları	f	%
Tutum ölçeği	10	36
Görüşme formu	7	25
Algı ölçeği	5	17
Anket form	3	10
Akademik Başarı testi	1	4
İnanç ölçeği	1	4
Motivasyon ölçeği	1	4
Toplam	28	100

Araştırma kapsamında tez verileninin analizi için çeşitli ölçüm araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Ölçüm aracı olarak, %36 oranı ile en fazla tutum ölçeklerine yer verilmiştir. Ayrıca nitel verilerin analizi için %25 oranında görüşme formu kullanılmıştır. Algı ölçeği (%17), Anket formu (%10), Akademik başarı testi (%4), İnanç ölçeği (%4), Motivasyon (%4) ölçekleri de çalışmalar için tercih edilen diğer ölçüm araçlarıdır.

Çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Çalışmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemlerine Ait Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Çalışmalarda Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri	f	%
SPSS	14	20
T-Testi	9	13
Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)	9	13
Ki Kare Testi	6	9
Wilcoxon İşaret Testi	4	6
Mann-Whitney Testi	4	6
Kruskal Wallis Testi	3	4
Fisher Düzeltmesi	2	3
Cronbach Alpha Katsayısı	2	3
Dunnet Testi	1	1
Shapiro-Wilk Testi,	1	1
Pearson Ki Kare Testi	1	1
Unpaired T Testi	1	1
Faktör Analizi	1	1
Likert Tipi Ölçek	1	1
Lisrel 8.71 Paket Programı	1	1
Kolmogorov Smirnov Testi	1	1
Paired Sample T Testi,	1	1
Pearson Chi-Square Testi,	1	1
Scheffe Ve Dunnett C Testleri	1	1
Madde-Toplam Puan Korelasyonları	1	1
Kr-20 Güvenirlilik Katsayısı	1	1
Aritmetik Ortalama	1	1
Standart Sapma	1	1
Pearson X2 Analizi	1	1
Toplam	69	100

Tablo 7’ de görüldüğü gibi verilerin analiz edilmesinde; ilk sırada SPSS programı (%20), İkinci sırada T-Testi (%13) ve tek yönlü varyans analiz yöntemleri (%13) kullanılmıştır. Aynı şekilde Ki Kare Testi, Wilcoxon İşaret Testi ve Mann-Whitney Testi de çok kullanılan yöntemlerdir.

Tezlerde kullanılan çalışma gruplarına ait frekans ve yüzdeler dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Tezlerde Kullanılan Çalışma Gruplarına Ait Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Çalışma Grupları	f	%
Öğretmen	14	39
Öğrenci	10	27
Yönetici	4	11
Veli	3	8
Hakem	1	3
Antrenör	1	3
Sağlık çalışanı	1	3
Kondisyoner	1	3
Lig temsilcisi	1	3
Toplam	36	100

Tablo 8 incelendiğinde çalışma grubu olarak; ilk sırada öğretmenler (%39), ikinci sırada öğrenciler (%27), üçüncü sırada yöneticiler (%11), dördüncü sırada veliler (%8) ve besinci sırada ise % 3 oranı ile hakem, antrenör, sağlık çalışanı, kondisyoner ve lig temsilcisi olduğu görülmektedir.

Tezlerde kullanılan çalışma gruplarının büyüklüğüne ait frekans ve yüzdelerik dağılımı Tablo 9'da gösterilmiştir

Tablo 9.Çalışmaların Örneklem/Çalışma Grubu Büyüklüğüne Ait Frekans ve Yüzdelerik Dağılımı

Örneklem/Çalışma Grubu Büyüklüğü	f	%
0-100	3	12
101-200	2	7
201-300	7	27
301-400	7	27
401-500	4	15
501-1000	3	12
Toplam	26	100

Tablo 9 incelendiğinde, pandemi döneminde uzaktan eğitim ile ilgili yazılan tezlerin örneklem/çalışma grubu büyüklüklerinin; %12'si 0-100 aralığında, %7'si 101-200 aralığında, %27'si 201-300 ve 301-400 aralığında, %15'i 401-500 aralığında, %12'si 501-1000 aralığında olduğu belirlenmiştir.

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Pandemi kelimesinin hayatımıza girdiği Kovid-19 süreci, her alanda olduğu gibi eğitim-öğretim faaliyetlerini de önemli ölçüde etkilemiştir. Uzaktan eğitim süreçlerinin pandemi dönemi öncesinde de kullanıldığı, fakat salgın döneminde ki kadar yaygın olmadığı bilinen bir gerçektir. Yaşadığımız küresel salgın bizi eğitim sistemlerini yeniden inşa etmeye yönlendirmiş, gelecek dönemlerde neleri yeniden programlamamız gerektiği konusunda derin bir tecrübe yaşamamıza neden olmuştur.

Yapılan bu araştırma ile pandemi sürecinde araştırmacıların ortaya koyduğu tezler çeşitli faktörler açısından incelenmiştir. Kovid 19 süreci 2019 yılının ikinci yarısında başlamış, salgın etkisini artırarak devam etmiştir. Özellikle yapılan tezlerin 2020 ve 2021 yıllarına tekabül etmesi olağan bir durumdur. Ayrıca yapılan çalışmalarda konu ile ilgili doktora tezlerine rastlanmamıştır. Buna benzer çalışmalarda da yüksek lisans öğrenci sayısının doktora öğrenci sayısından fazla olması, tez çalışmalarının sayısına yansımaktadır. Ayrıca birçok kişi yüksek lisans sonrası doktora eğitimini akademik tercihler nedeniyle devam ettirmemektedir. Bu durum hem yüksek lisans öğrenci sayısının hem de tez sayısının doğal olarak daha fazla olmasının nedenlerinden biri sayılabilir (Akyol ve Yavuzkurt, 2016; Yavuz ve Yavuz, 2017). İlerleyen süreçlerde konu ile alakalı doktora çalışmalarının yapılacağı öngörülmektedir.

Uzaktan eğitime yönelik hazırlanan tezlerin üniversitelere göre dağılımında ilk sırada Atatürk Üniversitesi, yer almaktadır. Akaydın ve Çeçen (2015)'e göre bu durumun nedeni; köklü üniversitelerdeki öğretim eleman sayısının fazla olması ve doktora programlarının büyük bir kısmının da bu üniversitelerde olması ve yapılan çalışmaların bu üniversitelerde fazla olması olabilir. Ayrıca diğer üniversiteler tarafından yapılan çalışmaların; makale, kongre vb. şeklinde literatüre kazandırıldığı da düşünülmektedir.

Pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik tezlerin %35'ni oluşturan Eğitim Bilimleri Enstitüsünün, enstitüler arasında ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Çalışmaların eğitim bilimleri alanında yapılmış olması bu durumun olağan bir sonucudur.

Tezler incelendiği zaman en fazla tercih edilen yöntemin, Nicel araştırma yöntemi olduğu görülmektedir. Buna benzer yapılan çalışmalarda da nicel araştırma yöntemleri daha fazla tercih edilmiştir. Araştırmacılar tarafından nicel araştırma yöntemlerinin tercih edilmesinin nedeni; çalışma sonuçlarının genellenebilir olması, kısa zamanda geniş örnekleme ulaşılabilmesi, maliyetinin düşük olması ve farklı çalışma grupları arasında karşılaştırma yapılabilmesi gibi nedenler sayılabilir (Doğru vd., 2012; Göktaş vd., 2012; Aydın ve Uysal, 2014; Kanlı vd., 2014; Akaydın ve Çeçen, 2015; Akyol ve Yavuzkurt, 2016; Yavuz ve Yavuz, 2017; Saraç, 2017). Aydın ve Uysal (2013) 'a göre ise nicel araştırma yöntemlerinin tercih edilmesinin nedeni verilerin güvenilir ve geçerli olduğunun düşünülmesi, geçmiş ve alışılmış olan bir araştırma geleneğinin devam ettirilmesidir.

Yapılan tezlerde araştırmacılar birden çok veri toplama aracını da birlikte kullanmışlardır. Benzer araştırmalarda da en çok kullanılan veri toplama araçları anket, ölçek ve testlerdir. Bu araştırmalarda da diğer veri toplama araçlarının az kullanıldığı görülmüştür (Doğru vd., 2012; Göktaş vd., 2012; Akyol ve Yavuzkurt, 2016). Yapılan çalışmalarda veri toplama aracı olarak genellikle anket, test ve form-ölçeklerin

tercih edilmesinin nedeni kısa sürede örnekleme ulaşılması, maliyetinin az olması ve verilerin kolay elde edilmesidir (Göktaş vd., 2012; Akaydın ve Çeçen, 2015; Akyol ve Yavuzkurt, 2016).

Uzaktan eğitime yönelik hazırlanan tezlerde en çok öğretmenler ile çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bunun nedeni öğretmenlerin süreci bizzat yaşamaları ve yönetmelerinden kaynaklı olabilir. Göktaş vd. (2012)'ne göre örnekleme seçiminde amaca uygun ve kolay ulaşılabilir olması önemli bir etkidir.

Tezlerin uygulandığı çalışma gruplarının büyüklükleri incelendiğinde 200-500 arasında kişi ile araştırmaların yürütüldüğü görülmektedir. Akaydın ve Çeçen (2015)'e göre araştırmalar, örnekleme seçiminde genellikle bir il ya da birkaç okulda çalışma yapılmış olup bu durum evreni temsil ettiği için yeterli görülmüştür. Saraç, (2017)'a göre ise örnekleme büyüklüğü arttıkça evreni temsil etme oranının artması ve yapılan çalışmanın geçerlilik ve güvenilirliğini artırıyor olması sayılabilir.

Pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik yapılan tezlerin incelendiği bu çalışma ile süreç içinde nelerin yapıldığını görmek açısından araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akaydın, Ş., & Çeçen, M. A. (2015). "Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi". *Eğitim ve Bilim*, 40(178).

Akyol, B., & Yavuzkurt, T. (2016). "Türkiye'de lisansüstü tezlerde eğitim denetimi". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(2).

Altıparmak, M., Kurt, İ. D., ve Kapıdere, M. (2011). "E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri". *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2 - 4 Şubat 2011, İnönü Üniversitesi, 343-351, Malatya.

Arslan, T. (2013). "Uzaktan Eğitim ve Öğrenme Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması". *Yüksek Lisans Tezi*. Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Aydın, A., & Uysal, Ş. (2014). "Türkiye 'de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin incelenmesi". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 177-201.

Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). "COVID-19 Pandemisi Sürecinde Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri". *Electronic Turkish Studies*, 15(4)

Çelik, B. (2011). "OrtaÖğretim Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Aile Yapılarının E-Öğrenmeye Yansımaları". *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

Çekiç, U. (2010). "Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı". *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

Doğru, M., Gençosman, T., Ataalkın, A. N., & Şeker, F. (2012). "Fen bilimleri eğitiminde çalışılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin analizi". *Journal of Turkish Science Education*, 9(1), 49-64.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). "The qualitative content analysis process". *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115.

Fiş Erümit, S. (2011). "Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Ders Materyali Tasarımı, Uygulaması ve Materyal Tasarım Kriterlerinin Belirlenmesi". *Yüksek Lisans Tezi*. Trabzon: Karadeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., & Reisoğlu, İ. (2012). "Türkiye'de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(1), 177-199.

Gülнар, B. (2008). "Bilgisayar ve İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (19), 259-271.

Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). "Three approaches to qualitative content analysis". *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288.

Kanlı, U., Gülçiçek, Ç., Göksu, V., Önder, N., & Oktay, Ö. (2014). "Ulusal fen bilimleri ve matematik eğitimi kongrelerindeki fizik eğitimi çalışmalarının içerik analizi". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 127-153.

Koç, E. S. (2021). "Nasıl Bir Uzaktan Eğitim? 1 Yılın Sonunda Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi". *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal* (06.30.2021), 7(2), 13-26.

- Kurt, N. (2014, Mart). “Uzaktan Eğitimde Akademik Başarıyı Etkileyeyn Faktörler”. Yüksek Lisans Tezi . İstanbul.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). “Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap”, Nitel Veri Analizi, (Çev. Ed.; Sadegül Akbaba “Altun & Ali Ersoy, Pegem Akademi, Ankara.
- Saraç, H. (2017). Türkiye’de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: içerik analizi çalışması”. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3(2), 60-81.
- Stemler, S. (2000). “An overview of content analysis”. Practical assessment, research, and evaluation, 7(1), 17.
- Tongco, M. D. C. (2007). “Purposive sampling as a tool for informant selection”. Ethnobotany Research and applications, 5, 147-158.
- Yavuz, S., & Yavuz, G. (2017).” Fen eğitiminde proje tabanlı öğretimle ilgili tezlerin içerik analizi: Türkiye örneği (2002-2014)”. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (43), 255-282.
- Weber, R. P. (1990). “Basic content analysis”. (No. 49). Sage.
- MEB. “Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2019-2020”, https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=396 Son erişim tarihi:10.05.2021